

Aan: Gedeputeerde Staten van Drenthe
Postbus 122
9400 AC ASSEN
www.provincie.drenthe.nl

Van: Afdeling Milieudefensie Westerveld (Drenthe)
van de Vereniging Milieudefensie Amsterdam
Markeweg 11
7971 CW HAVELTE
[redacted]@kpnmail.nl

PROVINCIE DRENTH	
No.: _____	
Ingek.: 23 NOV. 2023	
TEAM: _____	
TE BEH. DOOR: _____	
DWS: _____	G.AFD.: _____

Betreft: verzoek voor definitieve intrekking van de op 23 juli 2012 verleende Wnb-vergunning aan akkerbouwbedrijf J.H.J Deddens Holding BV: voor het houden van rundvee op de bedrijfslocatie aan de P.W. Janssenlaan 41, 8385 GB Vledderveen

Datum: 22 november 2023

Geachte heer, mevrouw,

Op 4 oktober 2023 heeft u een ontwerp-besluit genomen op de aanvraag van akkerbouwbedrijf J.H.J. Deddens Holding BV (hierna: akkerbouwbedrijf Deddens) d.d. 24 november 2022. Daarin weigert de provincie om de in 2012 verleende Wnb-vergunning tijdelijk in te trekken, ten behoeve van het uitvoeren van een project op de gaswinningslocatie Wapse-01 op grond van extern salderen. Dit project wordt uitgevoerd door gaswinningsbedrijf Vermilion Energy Netherlands BV (hierna: Vermilion). Zie https://repository.officiële-overheidspublicaties.nl/Bijlagen/TerInzageLegging/2023/til-2023-16371/1/bijlage/Besluit_weigering_tijdelijke_intrekking.PDF

Wij verzoeken u hierbij de vergunde Wnb-vergunning geheel in te trekken. Niet ten behoeve van gaswinningsgerelateerde activiteiten, waaronder langdurige gasproductie, maar ten behoeve van de Natura 2000-gebieden. Wij delen de mening van de provincie Drenthe dat het definitief intrekken van de Wnb-vergunning een goede passende maatregel is, aangezien uit de Natuurdoelanalyses is gebleken dat de betrokken Natura 2000-gebieden reeds overbelast zijn. Dit is in strijd met het verslechteringsverbod zoals opgenomen in de Habitatrichtlijn (artikel 6, lid 2) en de Wet natuurbescherming (artikel 2.8, lid 4) (hierna: Wnb). Hieronder volgt onze nadere motivatie.

1. Uw weigering voor het tijdelijk intrekken van de Wnb-vergunning

Uw weigering heeft betrekking op de aanvraag d.d. 24 november 2022 waarin saldogever akkerbouwbedrijf Deddens, u verzoekt om de op 23 juli 2012 verleende Wnb-vergunning tijdelijk in te trekken, ten behoeve van het willen aanleggen van twee boorgaten op de bestaande locatie Wapse (LDS-01 en LDS-02) middels extern salderen. De aanvraag, en uw weigering daarop, heeft tevens betrekking op voorbereidende werkzaamheden alsook het in productie nemen van de geboorde putten. Uw weigering betreft derhalve het gehele project.

De tijdelijke intrekking van de vergunning zou, door middel van extern salderen, een Wnb-vergunning voor bovenbeschreven project mogelijk kunnen maken, zoals op 12 oktober 2022 aangevraagd door Vermilion bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (hierna: LNV).

2. Nadere uitleg over de LDS procedure en de locatie Wapse

Volledigheidshalve willen wij de gecoördineerde LDS procedure nader toelichten, ter onderbouwing van ons verzoek. De procedure betreft drie besluiten die op 24 mei 2022 zijn genomen door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (hierna: EZK). Zie: www.mijnbouwvergunningen.nl/lids.

Namelijk:

- instemming op winningsplan LDS
- één omgevingsvergunning voor het aanleggen van twee boorgaten op de locatie Wapse, inclusief voorbereidingswerkzaamheden
- één omgevingsvergunning voor het in productie nemen van de twee putten op de locatie Wapse, oftewel de productiefase

In de screeningsfase (m.e.r.-beoordeling, inclusief natuurtoets) werd ervan uitgegaan dat het project niet tot nadelige gevolgen voor milieu en Natura 2000-gebieden zou leiden zodat het opstellen van een project-MER en/of passende beoordeling niet nodig zou zijn. Dit was, ten aanzien van de stikstof-depositie, gebaseerd op het voornemen van Vermilion om voor het project gebruik te willen maken van de bouwvrijstelling.

De bestaande gaswinningslocatie Wapse-01 is aangelegd in 2014 en ligt nabij het Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld. Tevens grenst het aan een Natuur Netwerk Nederland (hierna: NNN) gebied, waarin een eeuwenoude bossingel is gelegen en tevens het beekdal van de Vledder Aa. Ook dit deel van de Vledder Aa – de zogeheten 2^e fase van de middenloop – zal binnenkort worden heringericht met de bedoeling om verdroging tegen te gaan en de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen door het water langer te bergen in de bodem¹. Daartoe heeft de provincie Drenthe opdracht gegeven,

In 2021 heeft EZK schriftelijk bevestigd dat voor de aanleg van de locatie Wapse in 2014, bij nader inzien, een Rijkscoördinatieregeling (RCR) gold omdat het aan te boren suspect (later bekend als veld Diever) onder het Natura 2000-gebied ligt². Daarnaast bevestigden SodM en EZK in 2021 dat in 2014 een matrix-acidisation (zuurstimulatie)³ is uitgevoerd op de locatie Wapse, in veld Diever, zonder de risico's ervan te beoordelen, zoals vereist.

Maar zodra een mijnbouwwerk (boorgat) wordt aangelegd onder een Natura 2000-gebied, geldt artikel 141a, lid 1, sub a Mijnbouwwet en dient een RCR te worden gestart. Zoals ook het geval in vergelijkbare procedures rond de beoogde gaswinning onder Natura 2000-gebied 'de Waddenzee (via de locatie Ternaard) en de beoogde gaswinning in de VDW velden in onze regio. Deze VDW velden liggen, zoals ook veld Diever, onder Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld. Binnenkort zal de staatssecretaris een Voorkeursalternatief aanwijzen voor een aan te leggen locatie. In zowel de 'Ternaard' als 'VDW' procedure is *wel* sprake van een plan-MER, project-MER en passende beoordeling, terwijl hiervan in 2014 *geen* sprake was.

In 2014 ontbrak hierdoor grondig onderzoek voor de aanleg van boorlocatie Wapse en het aanboren van veld Diever en bovendien een vereiste 'Locatie specifieke risico analyse' voor de gebleken matrix-acidisation. Ons verzoek voor een herbeoordeling om zodoende de LDS procedure – waarvan de productie tevens op de locatie Wapse plaatsvindt – beter te kunnen beoordelen werd geweigerd door EZK. De vergunningen van destijds zouden onherroepelijk zijn. Dit laatste betwijfelen wij omdat uit arresten van het Europees Hof van Justitie blijkt dat een zogeheten ex-postbeoordeling alsnog kan worden verplicht op grond van de Habitatrichtlijn artikel 6, lid 2 en lid 3. Vooral als blijkt dat procedures aantoonbaar onjuist zijn doorlopen in verleden en uitbreiding wordt beoogd. Zoals hier het geval.

1 <https://storymaps.arcgis.com/stories/a11252b5a0ef4435b57698139b8e1698>

2 zie Nota van Antwoord, onderaan p. 21 en bovenaan p. 22: zie <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2022-04/Nota-van-Antwoord-c-NRD-Gaswinning-VDW.pdf>

3 uit de in 2019 gepubliceerde well-rapporten bleek dat onder hoge druk van 178.4 bar een zuuroplossing in veld Diever is geperst om zodoende de gasstroomsnelheid te bevorderen en te meten. Bovenstaande informatie was echter niet geopenbaard in 2014 en bezwaren ertegen konden destijds niet naar voren worden gebracht in zienswijzen. Zie file:///home/del/Downloads/NLOG_GS_PUB_141217%20Diever-2%20FWGR%20final-2.pdf. Zie het volgende citaat op pagina 33. 7.2

"Fracture pressure After drilling out the 9½" casing shoe track and 5 meters of Ommelanden Formation to 1033 m, a two step Formation-Integrity-Test: respectively 1.51 sg and 1.65 sg was performed. During well test operation, acid was squeezed into the Z2 Carbonate formation with a surface pressure of 178.4bars."

Hoe dan ook, het was intern bekend dat het project LDS – welke tevens wordt uitgevoerd op de locatie Wapse – zal leiden tot stikstofdepositie. Vermilion ging er aanvankelijk van uit gebruik te kunnen maken van een vrijstellingsregeling (de latere bouwvrijstelling) die op dat moment nog in de voorbereiding was. Dan zou opstelling van een passende beoordeling niet nodig zijn.

Wij gingen in beroep tegen de drie besluiten en vroegen een voorlopige voorziening aan bij de rechtbank Den Haag. Volgens ons is sprake van één project zodat *alle* effecten, ook externe, moeten worden meegewogen in de screeningsfase (natuurtoets), om zodoende vast te kunnen stellen of de opstelling van een passende beoordeling is vereist. Zoals ook verwoordt in de Europese Habitatrichtlijn artikel 6, lid 3 en de Wet natuurbescherming artikel 2.7 en 2.8. Van een totaalbeeld is volgens ons geen sprake in de screeningsfase en de drempel voor het moeten opstellen van een passende beoordeling is overschreden. Onze mening dat de bouwvrijstelling niet overeenkomt met de bepalingen in de Habitatrichtlijn en Wnb, wordt op 2 november 2022 bevestigd door de Raad van State in de Porthos zaak.

Twee dagen vóór de uitspraak over de bouwvrijstelling, beoordeelt de rechtbank Den Haag op 31 oktober 2022 ons verzoek voor het treffen van een voorlopige voorziening. Kort voor de zitting ontvingen wij documenten van de rechtbank waaruit bleek dat Vermilion alsnog gebruik wilde maken van extern salderen en dat onderdeel 'natuur' was onttrokken uit de bodemprocedure. Dat wil zeggen: nádat de besluiten waren genomen door het ministerie van EZK.

Vermilion bleek een leasecontract te hebben gesloten met saldogever akkerbouwbedrijf Deddens, echter zonder dat voor het overnemen van de stikstofrechten een aanvraag was ingediend bij de provincie Drenthe. Vermilion had een passende beoordeling laten opstellen en op 12 oktober 2022 een Wnb-vergunning aangevraagd bij LNV. Het bedrijf bevestigde desgevraagd aan de voorzieningen-rechter dat zij de werkzaamheden zou continueren óók ingeval de bouwvrijstelling twee dagen later zou worden afgekeurd door de Raad van State. Vermilion verklaarde dat LNV had toegezegd een Wnb-vergunning te willen verstrekken, waardoor concreet uitzicht zou zijn op legalisatie. De rechtbank Den Haag oordeelde dat deze keuze van Vermilion buiten haar reikwijdte lag en wees ons op de mogelijkheid voor het indienen van een handhavingsverzoek bij het bevoegd gezag (LNV). De rechtbank trof geen voorlopige voorziening: de bouwvrijstelling was nog van kracht.

Op 2 november 2022 keurde de Raad van State de bouwvrijstelling inderdaad af.

Wij deden melding van de overtreding bij LNV, maar omdat het ministerie niet overging tot handhaving, dienden wij op 24 november 2022 een handhavingsverzoek in bij LNV. Dit was tevergeefs.

Op 1 december 2022 oordeelde LNV in haar ontwerp-besluit dat zij de Wnb-vergunning in principe wil verlenen aan Vermilion en gaf aan dat akkerbouwbedrijf Deddens op 24 november 2022 een aanvraag had ingediend voor het tijdelijk willen verleen van de Wnb-vergunning aan Vermilion. Zie:

<https://www.rvo.nl/onderwerpen/wet-natuurbescherming/zienswijze-ontwerpbesluit/diepboringen-wapse>

In het ontwerp-besluit d.d. 1 december 2022 verbond LNV een aantal voorschriften en beperkingen aan de Wnb-vergunning. LNV benadrukte dat dit ter bescherming was van de in de Natura 2000-gebieden Drents-Friese Wold & Leggelderveld, Holtingerveld, Dwingelderveld en Fochteloërveen aanwezige beschermde natuurwaarden.

Eén van de artikelen, artikel 13, luidt als volgt:

“Met de vergunde activiteiten wordt niet gestart dan nadat de vergunning op grond van de Wnb voor de inrichtingen waarmee externe saldering van stikstofdepositie plaatsvindt:

- a. is ingetrokken door het bevoegd gezag voor deze vergunning,*
- b. dit besluit tot intrekking onherroepelijk is, en*
- c. de saldogever de betreffende activiteiten heeft gestaakt, en*
- d. ons dit besluit schriftelijk aan ons heeft doen toekomen”*

Vermilion heeft het besluit van de provincie op de aanvraag van de saldogever echter niet afgewacht en de werkzaamheden voortgezet. Het is ons onduidelijk waarom LNV niet overging tot handhaving, terwijl sprake was van een bewuste keuze om de wet te willen overtreden.

3. Media-aandacht, Kamervragen en een wetswijzigingsvoorstel

De Volkskrant, en ook RTV Drenthe, deden uitgebreid onderzoek naar deze kwestie en op 11 januari 2023 besteedde de krant er 3.5 pagina aan, inclusief voorpaginanieuws. LNV liet de Volkskrant desgevraagd weten dat deze wijze van extern salderen "ongewenst" is. Hoogleraar Raoul Beunen oordeelde in de Volkskrant dat de saldogever geen rundvee had gehouden op de bedrijfslocatie te Vledderveen en dat de activiteiten van Vermilion extra stikstofdepositie emitteren waarvan voorheen geen sprake was. De hoogleraar gaf aan dat het 'een zogenoemde 'slapende vergunning' (ongebruikte Wnb-vergunning) betreft die bij voorkeur definitief zou moeten worden ingetrokken zodat het ten gunste kan komen van de reeds overbelaste Natura 2000-gebieden. Vervolgens werden naar aanleiding van het artikel in de Volkskrant Kamervragen gesteld en besloot LNV een wetswijzigingsvoorstel in te dienen om de voorwaarden voor extern salderen aan te scherpen. Zie bijlage.

4. De beslissingen van LNV

Ondanks de mening van LNV dat bovenbeschreven werkwijze "ongewenst" is en ondanks de Kamervragen en het wetswijzigingsvoorstel, ontvingen wij op 13 maart 2023 een beslissing van de minister van Natuur en Stikstof, waarin ons handhavingsverzoek wordt afgewezen. Een vermeend concreet uitzicht op legalisatie wordt als argument aangevoerd. Kennelijk werd ervan uitgegaan dat de provincie Drenthe de aanvraag van de saldogever niet zou weigeren. De ondertekenaar van de beslissing op ons handhavingsverzoek blijkt overigens dezelfde persoon te zijn die de besluiten nam op de aanvragen in de LDS procedure, maar dan nog werkzaam bij het ministerie van EZK.

Wij besluiten in bezwaar te gaan tegen de beslissing op het handhavingsverzoek. Ons bezwaar wordt op 29 september 2023 afgewezen omdat er nog steeds sprake zou zijn van een concreet uitzicht op legalisatie, terwijl de provincie zes dagen later, op 4 oktober 2023, tot een ander oordeel komt.

De beslissing op bezwaar is opgesteld door een jurist van het Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (hierna: RVO) welke onderdeel uitmaakt van het ministerie van EZK. Onderaan de beslissing legt de jurist uit dat de (economische) belangen van gaswinning zijn meegewogen in de beslissing op bezwaar. Dit namens LNV en namens onderdeel 'Natuur' (gebiedsbescherming). Echter in dat geval dient een dergelijke weigeringsgrond volgens de Habitatrictlijn (artikel 6, lid 4) en Wnb (artikel 2.8, lid 4) te worden gezien als een 'dwingende reden van groot openbaar belang' en mag deze alleen worden doorlopen in een ADC-toets. Deze ADC-toets ontbreekt.

5. Barmm-activiteiten

Op 13 maart 2023, de dag dat wij de beslissing ontvingen op ons handhavingsverzoek, lezen wij op de website van Vermilion dat nog sprake zal zijn van een maand durende 'Coiled tubing' operatie. Hiervan was geen kennis gegeven in de Staatscourant, zoals wel verplicht. Vermilion gaf aan dat de operatie medio maart van start zal gaan, terwijl dat het moment is dat het broedseizoen aanvangt. Daar bleek geen ontheffing voor te zijn aangevraagd bij RVO. Op 15 maart 2023 wordt de Coiled tubing operatie alsnog bekend gemaakt door het ministerie van EZK in de Staatscourant. Zie: <https://mijnbouwvergunningen.nl/attachment/a5a75bdd-5f97-4dd2-82f0-33d5dde640cb>

In de Staatscourant staat dat tijdens de coiled tubing operatie, met behulp van een mobiele installatie ter hoogte van de producerende formatie, perforaties worden geplaatst in de verbuizingen van de putten LDS-1 en LDS-2 voor het beoogde doel 'gaswinning'. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd onder het Besluit algemene regels milieu mijnbouw (hierna: Barmm) en maken géén onderdeel uit van de screeningsfase in de LDS procedure. De effecten ervan zijn niet beoordeeld in een MER of onderhavige passende beoordeling.

SodM liet ons weten dat dergelijke Barmm-activiteiten alleen worden gemeld aan haar maar dat de effecten ervan alleen worden getoetst aan milieuwaarden, niet aan de natuurwaarden in Natura 2000-gebieden. SodM bevestigde dat de effecten ervan, zoals stikstofuitstoot (NOx), daarom niet worden meegewogen in de screeningsfase (natuurtoets) en nimmer worden beoordeeld in een passende beoordeling. Dus ook niet in de onderhavige passende beoordeling.

In 2017 hebben wij een Barmm-melding (d.d. 2 augustus 2017) ontvangen van het ministerie van EZK waarin uit de daarin opgenomen Aerijs-berekening blijkt dat op de locatie Wapse 937.85 NOx kg/j werd uitgestoten tijdens een coiled tubing operatie in de put 'Diever'. Zie bijlage. Een paar maanden later werden de buizen vervangen in dezelfde put om de productiesnelheid te kunnen verhogen in veld Diever. Beide operaties hebben hoogstwaarschijnlijk tot stikstofdepositie geleid in 2017/2018, zonder dat stikstofreducerende maatregelen zijn genomen en zonder dat de effecten ervan cumulatief zijn beoordeeld in de screeningsfase (natuurtoets). Zoals ook nu weer het geval in de LDS procedure.

Wij ervaren dit als een stilzwijgende vrijstellingsregeling voor emissies, die kennelijk onderdeel uitmaakt van de Mijnbouwwet maar niet overeenkomt met de Habitatrichtlijn noch Wnb.

6. De door SodM verwachte impact door toename afvalwater(transporten)

Het meegeproduceerde formatiewater (na behandeling afvalwater genoemd) wordt met vrachtwagens naar Eesveen getransporteerd alvorens het via een ondergrondse verbuizing naar afvalwaterinjectieput Nijensleek wordt verpompt.

Sinds in 2009 een beving van 2.8 op de schaal van Richter werd geregistreerd, ten gevolge van afvalwaterinjecties te Noordwolde, én nadat in 2015 in de afvalwaterinjectieput Slootdorp ernstige integriteitsproblemen ontstonden wordt al het afvalwater van Vermilion naar Eesveen getransporteerd en in de put Nijensleek geïnjecteerd.

De afvalwatertransporten naar Eesveen leiden echter tot cumulatieve stikstofuitstoot (NOx) en ook in de put Nijensleek ontstonden integriteitsproblemen. Zowel in 2019 als 2020 moest de binnenste verbuizing tot 2 kilometer diep worden vervangen vanwege aantasting door het afvalwater. SodM sluit frequentere tubing exchanges niet uit zonder dat de effecten van dergelijke (Barmm) operaties, zoals stikstofuitstoot, worden getoetst in de screeningsfase (m.e.r.-beoordeling en natuurtoets). Zie ook punt 5: uitleg over het Barmm.

Vanwege de integriteitsproblematiek in de put Nijensleek en ook omdat het te vervoeren afvalwater uit de LDS velden is ingeschat op max. 20.000 m3 per jaar heeft SodM de staatssecretaris geadviseerd om Vermilion te verplichten om een afvalwaterreductieplan op te stellen⁴, zoals ondersteund door de provincie Drenthe. Ditzelfde advies heeft SodM inmiddels ook in de De Blesse-Blesdijke procedure uitgebracht⁵. In beide gevallen heeft de staats-secretaris het advies echter niet opgevolgd waardoor de door SodM verwachte "impact voor de omgeving", niet grondig is onderzocht in de screeningsfase in de LDS procedure. SodM heeft ons desgevraagd laten weten dat zij hun adviezen nogmaals onder de aandacht willen brengen bij het ministerie van EZK, zeker ook gezien de verdere uitbreidingsplannen van Vermilion in de regio.

7. De relatie tussen Kader Richtlijn Water en instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000

In de natuurdoelanalyses concludeert de provincie Drenthe dat niet alleen stikstofdepositie de oorzaak is van de ongunstige staat van de Natura 2000-gebieden, maar ook verdroging. Daarvoor geldt dat er qua stikstofuitstoot (NOx) een relatie is tussen de Kader Richtlijn Water (hierna: KRW) én watergerelateerde instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden.

Hieraan is echter niet getoetst in de passende beoordeling behorend bij project LDS. Relevant daarin is de relatie tussen de KRW en de stikstofgevoelige instandhoudingsdoelstelling 'dotterbloemhooiland' welke op haar beurt is verbonden aan de instandhoudingsdoelstelling 'Paapje'⁶.

4 zie advies SodM in de LDS procedure: <https://mijnbouwvergunningen.nl/attachment/entity/cb0bfcfe-168f-4fa1-9953-04a6d7edfe7e> Citaat uit dit advies:

"De aanvraag voorziet in een hoge waterproductie die per tankwagen afgevoerd zal gaan worden en daarmee impact op de omgeving zal hebben. SodM adviseert dat Vermilion vóór aanvang productie een plan overlegt voor reductie van waterproductie".

5 zie advies in de De Blesse-Blesdijke procedure: <https://mijnbouwvergunningen.nl/attachment/entity/7ab59e42-54a8-4d62-a586-46e25c9051c5>

Deze ecologische doelen, en bovenbeschreven relaties, gelden zowel voor het naastgelegen Natura 2000-gebied Drents Friese Wold & Leggelderveld als voor de herinrichtingsdoelen van de Vledder Aa ter hoogte van de gaswinningslocatie Wapse. Deze relaties gelden ook als een project *buiten* een Natura 2000-gebied wordt uitgevoerd maar de directe werking ervan op Natura 2000-gebieden niet kan worden uitgesloten.

Wellicht zijn deze relaties ook relevant in de beoordeling van ons verzoek voor de definitieve intrekking van de Wnb-vergunning van saldogever akkerbouwbedrijf Deddens. Vandaar onze nadere uitleg hieronder.

Kritische bodemdalingsgrens is inmiddels overschreden

De waterschappen hebben complexe water- en ecologische opgaven opgelegd gekregen van het Rijk om het infiltratievermogen van water en de waterbergingscapaciteit in de bodem uit te breiden en te verbeteren in onze regio. Dit in het kader van de KRW en GRW. Niet alleen om verdroging tegen te gaan, zodat ecologische doelen hopelijk kunnen worden gehaald, maar ook om de gevolgen van een veranderend neerslagpatroon ten gevolge van klimaatverandering te kunnen opvangen.

De betrokken waterschappen Drents Overijsselse Delta (hierna: WDOD)⁷ en Wetterskip Fryslan⁸ geven in hun laatste adviezen aan, dat de ingeschatte cumulatieve bodemdaling ten gevolge van de uitbreidende gaswinning inmiddels dusdanig is (bijgesteld naar 8 cm) dat deze zal gaan leiden tot *afname* van de waterbergingscapaciteit in de bodem.

De waterschappen hebben aangegeven in zowel de LDS als de De Blesse-Blesdijke procedure dat zij een dergelijke schade niet (langer) kunnen herstellen maar dat zij hiervoor niet verantwoordelijk te houden zijn. Wetterskip Fryslan verwijst in haar advies in de De Blesse-Blesdijke procedure naar een Kamerbrief van staatssecretaris Heijnen⁹ van I&W over dit onderwerp. De Provincie Fryslan lijkt het "evident" dat de bodemdaling gevolgen zal hebben voor milieu en natuur en waterschap WDOD geeft aan dat zij geen precieze inschatting kan maken welke invloed dit heeft voor haar werkgebied. Daarbij merken wij op dat er tevens een *juridische* link is tussen de KRW en de Habitatrichtlijn en de watergerelateerde instandhoudings-doelstellingen van de Natura 2000-gebieden¹⁰.

Hoe deze situatie kon ontstaan

Aanvankelijk werd onderlinge beïnvloeding tussen de gasvelden uitgesloten maar in 2018 stelde Vermilion vast, in een vertrouwelijke bodemdalingsanalyse¹¹, dat hiervan wel degelijk sprake was. Wij ontvingen deze bodemdalingsanalyse van SodM via een WOB verzoek.

Uit de bodemdalingsanalyse van Vermilion bleek dat er een uitbreidende bodemdalingskom zal ontstaan welke zich vanuit veld Vinkega zal gaan uitstrekken naar afvalwaterinjectieveld Nijensleek met daarboven het diepste punt van 5.2 cm. Dit was voorheen niet voorzien. Daarmee was voor het eerst de door de waterschappen gehanteerde kritische bodemdalingsgrens van 5 cm overschreden. Ook de velden Diever en De Blesse-Blesdijke zijn hierin betrokken.

6 https://www.natura2000.nl/sites/default/files/PAS/Herstelstrategieen/Deel%20II-2/LG_06%20Dotterbloemgrasland%20van%20beekdalen.update_2016.pdf

7 zie advies WDOD in LDS procedure: <https://mijnbouwvergunningen.nl/attachment/entity/cdb28033-14c1-4cf2-be26-8eb766f04eba>

8 zie adviezen Wetterskip Fryslan en WDOD in de De Blesse-Blesdijke procedure:

9 zie Kamerbrief van staatssecretaris Heijnen op <https://www.google.com/search?client=firefox-b-lm&q=Kamerbrief+die+%09staatssecretaris+Heijnen+%28IenW%29+op+25+november+2022+#ip=1>

10 zie het rapport van Sterk Consulting: https://www.vbne.nl/Uploaded_files/Zelf/eindrapport-juridische-verkenning-verdrogings-en-droogte-instrumentarium-definitief-29112021-4.547015.pdf

zie het volgende citaat op p.7: "Link met de Habitatrichtlijn

In art. 4, lid 1, onder c, KRW wordt een link gelegd tussen de KRW en de Habitatrichtlijn (HrI) doordat hierin is bepaald dat ook de watergerelateerde instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden moeten worden verwezenlijkt. Op grond van art. 6, lid 2, HrI moeten de lidstaten passende maatregelen treffen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de beschermde habitats in een Natura 2000-gebied niet verslechtert ('verslechteringsverbod')

11 zie de bodemdalingsanalyse d.d. 8 juni 2018 op:

<file:///home/del/Downloads/NIJENSLEEK+VERMILION+TOEZENDING+BODEMDALINGSANALYSE+MEI+2018>

Deze bevindingen van Vermilion vielen samen met onze constatering dat sprake was van een hoog tempo van winning in de velden Diever en Vinkega waardoor de maximaal vergunde gasvolumes (zogenoemde high-cases) bijna drie maal sneller werden gewonnen dan toegestaan volgens de toen geldende winningsplannen. Deze situatie kon ontstaan doordat de hoge vergunde dagproducties in de omgevingsvergunningen werden gebruikt om het hoge tempo van winning te realiseren¹². De winning in Vinkega moest worden gestaakt en Vermilion diende een effectbeoordeling (screeningsrapport) op te stellen.

De Mijnraad bracht advies uit op de effectbeoordeling (winningsplan-addendum) en stelde o.a.:

“Echter, de Mijnraad is van mening dat de communicatie met regionale partners verbeterd kan worden, met name wat betreft de relatie tussen aardgasproductie en bodemdaling. Volgens de Mijnraad was het addendum op het winningsplan summier. Een uitgebreide uitleg en toelichting op de huidige en verwachte situatie zou op zijn plaats zijn geweest in dit addendum. De Mijnraad adviseert om transparant te zijn over de productiehoeveelheden en de bodemdaling. Dit kan gedaan worden door die productiegegevens openbaar te maken in combinatie met satellietgegevens van de bodemdaling in het gebied. De Mijnraad acht het op deze manier mogelijk om – soms zelfs tot op de millimeter – openheid te geven aan de partners in de regio over de bodemdaling. Daarbij tekent de Mijnraad aan dat interpretatie van zulke satellietmetingen moet gebeuren met inachtneming van de verschillende mogelijke bronnen van bodemdaling zoals, naast gaswinning, grondwaterpeilfluctuaties en bodeminklinking.”

Wij zijn het geheel eens met het advies van de Mijnraad, waarin een relatie wordt gelegd tussen de productiesnelheid en de bodemdaling en waarin de Mijnraad in dat verband wijst op het belang van betere bodemdalingsmonitoring. Onlangs heeft de Raad van State uitspraak gedaan in het door ons ingestelde hoger beroep (tegen de instemming op de effectbeoordeling) en geoordeeld dat de minister van EZK dit advies mocht negeren omdat hij de meetplannen had goedgekeurd.

De uitspraak van de Raad van State is wellicht conform het vergunningensysteem, maar komt onze regio en het realiseren van de complexe (ecologische) doelstellingen niet ten goede. De beoordeling van de bodemdaling in de velden die elkaar onderling beïnvloeden, wordt namelijk in verschillende meetplannen geanalyseerd en de effecten ervan worden niet cumulatief beoordeeld. De gasvelden zijn namelijk deels ondergebracht in meetplan ‘De Blesse-Blesdijke-Sonnega’ en deels in meetplan ‘Eesveen-Diever’, waarin ook de LDS velden zijn opgenomen.

Echter aangezien de velden onder of nabij Natura 2000-gebieden liggen dient volgens Kamerstuk 26 219 no. 15 kritisch te worden gekeken naar het tempo van winning opdat een gelijkmatige bodemdaling zal ontstaan en het treffen van maatregelen mogelijk wordt¹³. Volgens ons sluit het advies van de Mijnraad hier naadloos op aan.

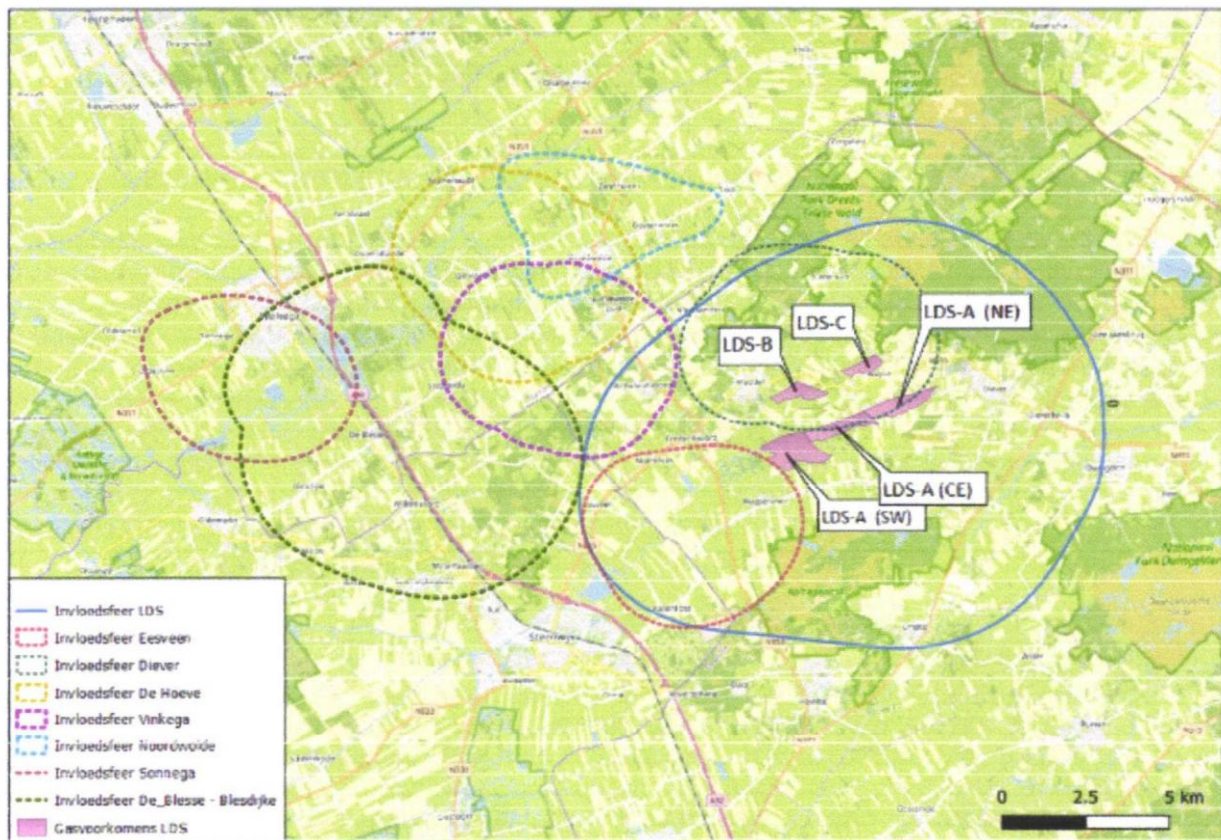
12 voorbeeld: in veld Diever mocht 1.360 miljoen Nm³ gas (high-case) worden gewonnen in 10 jaar tijd, volgens het winningsplan uit 2016. Zie www.nlog.nl. De uitbreidingsomgevingsvergunning stond productie toe van 1.5 miljoen Nm³ gas per dag. Echter als elke dag 1.5 miljoen Nm³ gas per dag wordt geproduceerd wordt op jaarbasis bijna 500 miljoen Nm³ gas geproduceerd en kan 1.360 miljoen Nm³ gas in een veel kortere termijn worden gewonnen. Dit bleek geen theorie, maar de praktijk in zowel veld Diever als veld Vinkega. De Raad van State heeft hiervoor uitgesproken dat winning dient te geschieden volgens het winningsplan (Mijnbouwwet) en productie volgens de omgevingsvergunning (WABO) en benadrukte dat de effecten ervan niet gezamenlijk kunnen worden beoordeeld omdat een besluit op een omgevingsvergunning náást een besluit op een winningsplan bestaat, zoals bepaald in het vergunningensysteem. Dit zou zijn toegestaan volgens de Habitatrichtlijn en de Wnb. Aangezien de productie uit de LDS velden ook verloopt volgens deze omgevingsvergunning en sprake is van een indicatief winningsplan, is het risico zeer aanwezig dat sprake kan zijn van herhaling. Hetzelfde geldt voor de VDW procedure. Daarin is al bekend dat er een project-MER zal worden opgesteld hetgeen betekent dat reeds een productie wordt verwacht boven de m.e.r.-plichtdrempelwaarde van 500.000 m³ gas per dag.

13 Citaat uit Kamerstuk 26 219, no 15:

“Indien sprake is van een risico van aantasting van een natuurgebied als gevolg van de in het winningsplan aangekondigde winning van delfstoffen kan het zijn dat bijvoorbeeld het winningstempo moet worden aangepast om een geleidelijke bodemdaling te bewerkstelligen, waardoor het treffen van maatregelen mogelijk wordt. Het winningstempo is dan het gevolg van een milieutoetsing in het kader van de Wet milieubeheer of de Natuurbeschermingswet, maar vormt onderdeel van het winningsplan”

Wij wijzen in dat verband op meetplan 'Eesveen-Diever' uit 2023¹⁴ waarin Vermilion de hieronder afgebeelde invloedssferenkaart heeft opgenomen:

Figuur 5: Invloedssferen omliggende gaswinning; bron Vermilion)

Hieruit blijkt dat de invloed van de LDS velden zich uitstrekt onder de Natura 2000-gebieden Drents Friese Wold & Leggelderveld, het Holtingerveld en zelfs reikt tot in het Dwingelderveld. Verder blijkt dat de invloed van de LDS velden geheel overlap vertoont met de invloedssfeer van veld Diever en veld Eesveen en bovendien de invloedssfeer van veld De Blesse-Blesdijke raakt. Daarbij nog opgemerkt dat afvalwaterinjectieveld Nijensleek, die tussen de velden Vinkega en Eesveen is gelegen, niet is ingetekend en er sprake is van beoogde uitbreiding van gaswinning in veld Eesveen. Ook ontbreekt de invloedssfeer van de velden Nieuwehorne en Rottum, beide gelegen in Friesland. Aangezien nog geen bodemdaling-prognose is berekend van de beoogde winning in de VDW velden en veld Eesveen, zijn ook deze invloedssferen nog niet opgenomen in deze kaart. De VDW prospects liggen tussen veld Diever en veld Vinkega in en, zoals ook veld Diever, onder Natura 2000-gebied Drents Friese Wold & Leggelderveld. Volgens waterschap WDOD zal de winning in de VDW velden tot een dussdanige bodemdaling leiden waarvan de gevolgen hadden moeten worden onderzocht in de LDS procedure. Dit advies is niet opgevolgd door de staatssecretaris van EZK. Daarbij opgemerkt dat de beoogde uitbreiding van verdere gaswinning in onze regio ook zal leiden tot andere effecten, zoals geluidsemissies, lichtvervuiling, toename verkeersbewegingen en cumulatieve stikstofuitstoot.

9. Tot slot

Gezien de (juridische) relaties tussen de KRW en Natura 2000-wetgeving, met betrekking tot nitraat en de watergerelateerde instandhoudingsdoelstellingen in de Natura 2000-gebieden, meenden wij dat ook informatie over de bodemdaling relevante informatie is voor uw definitieve besluit inzake de aanvraag van saldogeaver akkerbouwbedrijf Deddens voor de tijdelijke intrekking van de Wnb-vergunning ten

¹⁴ https://www.nlog.nl/sites/default/files/2023-06/nsf_esv_div_vkg_dhv_nwd_wsf_2023_geredigeerd.pdf

behoefte van het uitvoeren van het gaswinningsproject in de LDS velden te Wapse. Dit geldt ook voor de stilzwijgende vrijstellingsregeling voor emissies, die in de Barmm wordt gehanteerd.

Wij delen het oordeel van de provincie Drenthe, zoals gesteund door experts zoals hoogleraren Raoul Beunen (Volkskrant) en Jan Willem Erisman (RTV-Drenthe)¹⁵, dat intrekking van deze onderhavige Wnb-vergunning in feite de enige passende maatregel is om op grond van relevante 'Nee, tenzij principe' verdere verslechtering van de Natura 2000-gebieden te voorkomen. De intrekking van de Wnb-vergunning mag daarom niet ten behoeve zijn van gaswinningsgerelateerde activiteiten. Temeer omdat sprake is van een 'slapende' (ongebruikte) vergunning en het project van Vermilion leidt tot verslechtering van de reeds overbelaste Natura 2000-gebieden.

10. Ons intrekkingverzoek van de onderhavige Wnb-vergunning

Wij verzoeken u de Wnb-vergunning van saldogever akkerbouwbedrijf Deddens geheel in te trekken zoals hierboven gemotiveerd. Wij delen het oordeel van de provincie Drenthe dat dit een passende maatregel is om verdere verslechtering van de reeds overbelaste Natura 2000-gebieden te voorkomen, conform artikel 6, lid 2 van de Habitatrichtlijn (verslechteringsverbod) en artikel 2.8, lid 4 van de Wnb.

Hoogachtend,

[Redacted signature area]

I.O.

[Redacted signature area]

¹⁵ zie artikel van RTV met daarin het oordeel van hoogleraar Jan Willem Erisman:
<https://www.rtv-drenthe.nl/nieuws/15317306/vermilion-kocht-stikstofruimte-rond-wapse-om-te-boren-en-kan-dat-zomaar-weer-doen>

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon

Vermilion Energy

Inrichtingslocatie

Noordenveldweg nabij nr. 3, 7983LH Wapse

Activiteit

Omschrijving

Mijnbouwlocatie Wapse

AERIUS kenmerk

RY5rHmMYgSAa

Datum berekening

02 augustus 2017, 09:23

Rekenjaar

2017

Tijdelijk project, startjaar

2017

Duur in jaren

1

Totale emissie

Situatie 1

NOx

937,85 kg/j

NH₃

< 1 kg/j

Depositie

Hectare met
hoogste project-
bijdrage (mol/ha/j)

Natuurgebied

-

Provincie

-

Situatie 1

-

Toelichting

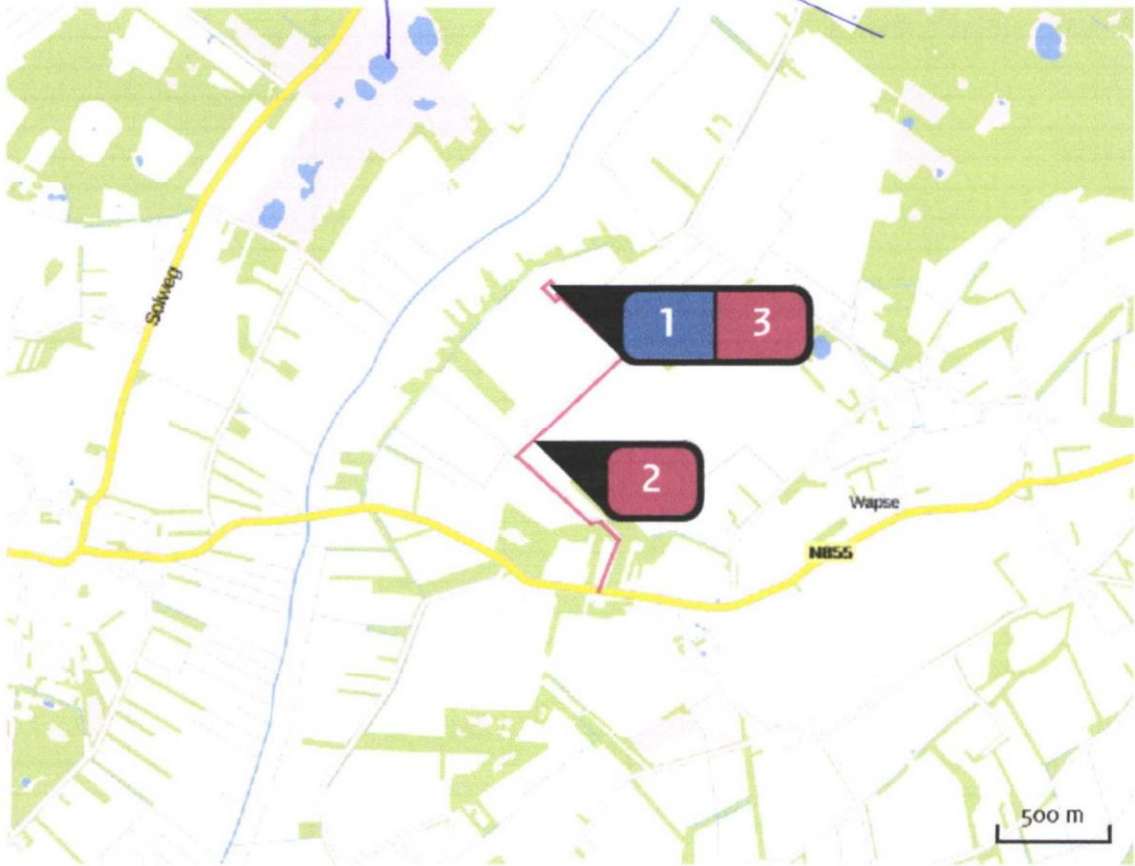
Mijnbouwlocatie t.b.v. de winning van gas, waarop een work over operatie (gedurende 2 weken) zal worden uitgevoerd m.b.v. een mobiele installatie.

Natura 2000-gebied
Drents-Friese Wold & Leegelder velde

Berekening voor
vergunningaanvraag

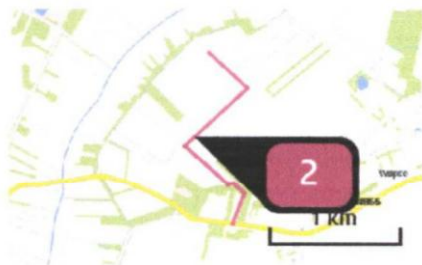
Locatie
Situatie 1

Emissie
(per bron)
Situatie 1

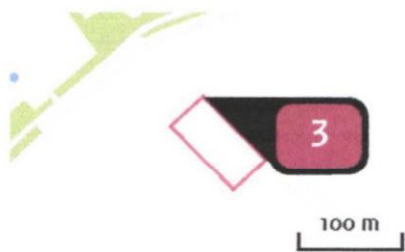
Naam Power packs en generator
Locatie (X,Y) 212734, 542663
Uitstoothoogte 4,0 m
Warmteinhoud 0,220 MW
Temporele variatie Standaard profiel industrie
NOx 874,00 kg/j

Naam Aan- en afvoer materieel/materiaal
Locatie (X,Y) 212671, 541982
Uitstoothoogte 2,5 m
Warmteinhoud 0,000 MW
NOx 39,30 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Euroklasse	Vrachtauto diesel > 20 ton GVW - Euro 5	10,0	NOx NH3	39,30 kg/j < 1 kg/j

Naam Bobcat
Locatie (X,Y) 212745, 542690
NOx 24,55 kg/j

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Uitstoot hoogte (m)	Spreading (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
STAGE III A, 37 – 75 kW, bouwjaar 2008/01, Cat. J	Bodcat	2.000				NOx	24,55 kg/j

Depositie
natuur-
gebieden

TER ONDERTEKENING

Directoraat Generaal
Landelijk Gebied en Stikstof

Aan de Minister voor Natuur en Stikstof

Auteur

Datum
20 februari 2023Kenmerk
DGLGS / 26446070

nota

Beantwoording Kamervragen over het bericht 'Twee gasboringen voor drie verlaten stallen: hoe de stikstofhandel in een Drents dorp juist tot meer uitstoot leidt'

Parafenroute

Aanleiding

Beantwoording Kamervragen van het lid Grinwis (ChristenUnie) aan de minister voor Natuur en Stikstof over het bericht 'Twee gasboringen voor drie verlaten stallen: hoe de stikstofhandel in een Drents dorp juist tot meer uitstoot leidt' (2023Z00455).

Advies

U kunt de beantwoording ondertekenen.

Kernpunten

- Ten behoeve van gasboringen van het bedrijf Vermillion is er extern gesaldeerd met slapende vergunningen.
- Het kabinet vindt dit onwenselijk daarom zijn er in de Kamerbrief van 25 november 2022 aanscherpingen van beleidsregels omtrent slapende vergunningen aangekondigd. Daarbij gaat het afroompercentage van 30% naar 40% en worden de mogelijkheden onderzocht om voor specifieke projecten die leiden tot stikstofreductie een afroompercentage van 20% te hanteren.
- De beleidsregels stellen nu dat er sprake moet zijn van feitelijke gerealiseerde capaciteit waarmee extern gesaldeerd kan worden. Dit is tevens op basis van jurisprudentie.
- Provincie Drenthe heeft deze slapende vergunningen niet afgeslagen. Het kabinet neemt maatregelen om zoveel mogelijk PAS-melders te legaliseren.

Ontvangen BPZ

R

BRIEF AANGETEKEND NL

NL Franking betaald €9.25

94 gr.

222079

22-11-2023 14

D

PostNL

NL

3SRPKS924215337

9400AC 122

aan: Geleputeerde Staten van Drenthe
Postbus 122
9400 AC ASSEN